Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

665

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՑԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ·

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (Բոլշևիկների) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԻՍՊԱԿՑԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՎԱՆ 1934

Պրոլետարներ բոլոր յերկրների, միացե՛ք.

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (Բոլշևիկների) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

Ա 9894

ՀԱՅ ԱՍՏ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՈՒՆՂԱՄԷՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

ԿՈՒՍՀՐԱՏ
ԵՐԵՎԱՆ
1934

Թարգմ. Հ. Թուրշյան. խմբ. Հ. Գյուլի-Գեխվյան. տեխ. խմբ. Մ. Ներիկ. արբ. Հ. Թուրշյան. գլավլիտ 7860. հրատ. 225, ինդ. II—46, պատվեր 934, տիրաժ 50.000.
Պետհրատի տպարան. Երևան

Հանձնված է արտադրութ. 3 հունիսի
Ստորագրված է տպելու 14 հունիսի 1934.

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (բոլշևիկների)
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի անկյան
(Մոսկվայի քննարկված և հաստատված XVII համագու-
մարի կողմից 1934 թ. փետրվարի 10-ին)

Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցությունը, լինելով Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի անկյան, ԽՍՀՄ պրոլետարիատի առաջավոր կազմակերպված ջոկատն է, նրա գաղտնագրային կազմակերպության բարձրագույն ձևը։

Կուսակցությունն իրականացնում է պրոլետարիատի, աշխատավոր գյուղացիության և բոլոր աշխատավոր մասսաների դիկտատուրան՝ պրոլետարիատի դիկտատուրայի համար, սոցիալիզմի հաղթանակի համար մղվող պայքարում։

Կուսակցությունը գեկավարում է պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր մարմնո-

ները և ապահովում է սոցիալիստական հասարակության հաջող կառուցումը։

Կուսակցությունը պրոլետարական դիտակից յուրքիանության կարգապահության ամբ շաղկապված միասնական մարտական կազմակերպություն է։ Կուսակցությունն ուժեղ է իր համախմբվածությամբ, կամքի միասնությամբ և գործողությունների միասնությամբ, վորոնք անհամատեղելի են ծրագրից նահանջելու, կուսակցական կարգապահություն խախտելու և կուսակցության ներսում ֆրակցիոն խմբավորումների հետ։

Կուսակցությունն իր անդամներից պահանջում է ակտիվ և անձնվեր աշխատանք՝ իրագործելու կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը, կատարելու կուսակցության և նրա որգանների բոլոր վորոշումները, ապահովելու կուսակցության շարքերի միասնականությունը և ամրացնելու յուրաքանչյուրի, ինտերնացիոնալ հարաբերությունները թե՛ ԽՍՀՄ ազգությունների աշխատավորների միջև և թե՛ աշխարհի բոլոր յուրքիանների պրոլետարների հետ։

I

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՑԵՎ ՆՐԱՆՑ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Կուսակցության անդամ է համարվում ամեն վոք, ով ընդունում է կուսակցության ծրագիրը, աշխատում է նրա կազմակերպություններից մեկի մեջ, յենթարկվում է կուսակցության վորոշումներին և մուծում է անդամավճար։

2. Կուսակցության անդամը պարտավոր է.

ա) պահպանել կուսակցական խստագույն կարգապահություն, ակտիվորեն մասնակցել կուսակցության ու յերկրի քաղաքական կյանքին, գործնականում կիրառել կուսակցության քաղաքականությունը և կուսակցական որգանների վորոշումները.

բ) անդուլ աշխատել իր գաղափարական զինվածությունը բարձրացնելու, մարքսիզմ-լենինիզմի հիմունքները, կուսակցության կարևորագույն քաղաքական ու կազմակերպչական վորոշումները յուրացնելու համար,

ները և ապահովում է սոցիալիստական հասարակության դաշնային կառուցումը։

Կուսակցությունը պրոլետարական գիտակից յուրքանչյուր կարգապահության մեջ շաղկապված միասնական մարտական կազմակերպություն է։ Կուսակցությունն ուժեղ է իր համախմբվածությամբ, կամքի միասնությամբ և գործողությունների միասնությամբ, որոնք անհամատեղելի են ծրագրից նահանջելու, կուսակցական կարգապահություն խախտելու և կուսակցության ներսում ֆրակցիոն խմբակցությունների հետ։

Կուսակցությունն իր անդամներից պահանջում է ակտիվ և անձնվեր աշխատանք՝ իրագործելու կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը, կատարելու կուսակցության և նրա օրգանների բոլոր վարչությունները, ապահովելու կուսակցության շարքերի միասնականությունը և ամրացնելու յուրաքանչյուրի, ինտերնացիոնալ հարաբերությունները թե՛ ԽՍՀՄ ազգությունների աշխատավորների մեջ և թե՛ աշխարհի բոլոր յուրքանչյուրի պրոլետարների հետ։

I

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՑԵՎ ՆՐԱՆՑ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Կուսակցության անդամ և համարվում ամեն վոք, ով ընդունում և կուսակցության ծրագիրը, աշխատում և նրա կազմակերպություններից մեկի մեջ, յենթարկվում և կուսակցության վորոշումներին և մուծում և անդամավճար։

2. Կուսակցության անդամը պարտավոր է.

ա) պահպանել կուսակցական խստագույն կարգապահություն, ակտիվորեն մասնակցել կուսակցության ու յերկրի քաղաքական կյանքին, գործնականում կիրառել կուսակցության քաղաքականությունը և կուսակցական որգանների վորոշումները.

բ) անդուլ աշխատել իր գաղափարական զինվածությունը բարձրացնելու, մարքսիզմ-լենինիզմի հիմունքները, կուսակցության կարևորագույն քաղաքական ու կազմակերպչական վորոշումները յուրացնելու համար,

և բացատրել դրանք անկուսակցական մասսաներին.

գ) Վերջապես Խորհրդային պետության մեջ կառավարող կուսակցության անդամ որպես մարդ լինել աշխատանքային ու պետական կարգապահության պահպանման, սիրելի իր գործի տեխնիկային, անընդհատ բարձրացնելով իր արտադրական, գործնական վարպետությունը:

3. Անդամների ընդունելությունը կուսակցության մեջ կատարվում և բացառապես անհատական կարգով: Նոր անդամներ ընդունվում են այն թեկնածուների թվից, որոնք անցել են սահմանված թեկնածուական ստաժը, քաղաքական գրագիտության դասընթացը և յուրացրել են կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը: Կուսակցության անդամ են ընդունվում բանվորները, կոլտնտեսականները, կարմիր բանակայինները, ուսանողները և ծառայողները, որոնք ցույց են տվել իրենց համակրողներ-ի խմբակներում, խորհուրդներում, արհմիություններում, կոմյերիտմիության մեջ,

կոոպերացիայում, արտադրամասերական ծառայություններում իրենց կատարած աշխատանքով, այն կազմակերպության կարգի-դնահատականն ստանալուց հետո, վերսկսել աշխատանքը և կամ աշխատում և ընդունվողը։

Թեկնածուներից կուսակցության անդամ ընդունելու կարգը հետևյալն է.

ա) Սահմանվում է չորս կատեգորիա — 1) վոչ պակաս քան 5 տարվա արտադրական ստաժ ունեցող արդյունաբերական բանվորներ. 2) 5 տարուց պակաս արտադրական ստաժ ունեցող արդյունաբերական բանվորներ, գյուղատնտեսական բանվորներ, բանվորների ու կոլտնտեսականների շարքերից յելած կնոջ իր բանակայիններ և անմիջականորեն ցեխում կամ աշխատամասում աշխատող ինժեներ-տեխնիկական աշխատողներ. 3) կոլտնտեսականներ, տնայնագործական-արհեստագործական արտելների անդամներ և տարբական դպրոցի ուսուցիչներ. 4) մնացած ծառայողները։

բ) Կուսակցության մեջ ընդունվելու

Համար առաջին կատեգորիային պատկանող անձինք ներկայացնում են կուսակցական հնգամյա ստաժ ունեցող կուսանդամների իրենք իրաշխավորություն. իրկրորդ կատեգորիային պատկանող անձինք— կուսակցական հնգամյա ստաժ ունեցող կուսանդամների հինգ իրաշխավորություն. իրրորդ կատեգորիային պատկանող անձինք— կուսակցության հնգամյա ստաժ ունեցող կուսանդամների հինգ իրաշխավորություն և ՄՏԿայանի քաղբաժնի կամ շրջկոմի ներկայացուցչի իրաշխավորությունը. չորրորդ կատեգորիային պատկանող անձինք— տասնամյա կուսաստաժ ունեցող կուսանդամների հինգ իրաշխավորություն։

Մանրություն. — Կոմիրիամբությունից կուսակցության անդամ ընդունելիս՝ բոլոր կատեգորիաների համար ՀԱՄԼԿԵՄ շրջանային կոմիտեի իրաշխավորությունը հավասարեցվում և կուսակցության իրկու անդամի իրաշխավորության։

գ) Այլ կուսակցություններից իլան-

Նրան ընդունվում են բացառիկ դեպքերում՝ կուսակցության հինգ անդամի յերաշխավորությամբ, վորոնցից յերեքը տասը տարվա կուսաստաժով, իսկ յերկուսը՝ մինչհեղափոխական կուսաստաժով, վոչ այլ կերպ, քան արտաքրական սկզբունական կազմակերպության միջոցով, անպայման Համկ(բ)Ի Կենտկոմի հաստատումով, անկախ ընդունվողի սոցիալական դրությունից։

Ծանոթություն.— Կենտկոմը կարող է այլ կուսակցություններից յելածներին վերջնականապես կուսակցության անդամ հաստատելու իրավունքը տալ առանձին յերկրային և մարզային կուսակցական կոմիտեներին և ազգային կոմկուսներին կենտկոմներին։

դ) Յերաշխավորությունների ստուգումը նախորդում է ընդունելությանը և կազմում է տեղական կուսակցական կոմիտեի պարտականությունը։

յե) Կուսակցության մեջ ընդունելու հարցը նախապես քննում է սկզբունական կուսակցական կազմակերպությունը, վճռում է

ինգամակերպության ընդհանուր ժողովը և ուժի մեջ և մնում առաջին ու յերկրորդ կատեգորիաների համար՝ շրջկոմի կամ քաղկոմի հաստատումից հետո, իսկ յերրորդ և չորրորդ կատեգորիաների համար՝ մարզկոմի, յերկրկոմի կամ ազգային կոմկուսի Կենտկոմի հաստատումից հետո։

զ) Մինչև քսան տարեկան ներառյալ յերիտասարդները կուսակցության մեջ մնում են միայն ՀամԼԿԵՄ-ի միջոցով։

4. Ներաշխատողները պատասխանատու յին իրենց յերաշխավորյալների համար և անհրաժեշտ յերաշխավորություն տալած լինելու դեպքում յենթարկվում են կուսակցական տուժերի՝ ընդհուպ մինչև կուսակցությունից վտարելը։

5. Թեկնածուներից կուսակցության անդամ ընդունվողների կուսակցական ստաժը հաշվվում և այն որից, յերբ համապատասխան կուսակցական սեղմնական կազմակերպության ընդհանուր ժողովը վերջնում և

ընդունում ամբողջ ընկերությունը կուսակցության անդամ հաստատելու մասին։

6. Մի կազմակերպության սահմանը մի անդամ մի ուրիշ կազմակերպության աշխատանքի շրջանը տեղափոխելու դեպքում վերջինիս կողմից մտցվում է իր անդամների թվի մեջ։

Նշում. — Կուսակցության անդամների մի կազմակերպությունից մյուսը փոխադրվելը տեղի չի ունենում Համկ(բ)Կ Կենտկոմի սահմանած կանոնների համաձայն։

7. Կուսակցության այն անդամներն ու թեկնածուները, որոնք յուրաքանչյուր ամսվա ընթացքում առանց հարգելի պատճառների չեն վճարել անդամավճարները, համարվում են կուսակցությունից դուրս մնացած, որի մասին հայտնվում է սկզբնական կազմակերպության անդամների ընդհանուր ժողովին։

8. Վերջին մեկին կուսակցությունից վտարելու հարցը վերջնականապես է այն կազմակերպության ընդհանուր ժողովը, որի ան-

գամն և ոչ-յալ անձնատվություններ, և առաջին ու յերկրորդ կատեգորիաների համար հատատում և մարզային կամ յերկրային կոմիտեն, իսկ յերրորդ և չորրորդ կատեգորիաների համար՝ շրջանային կամ քաղաքային կոմիտեն, ըստ վորում ոչ-յալ անձնատվություններ կուսակցական կազմակերպության ընդհանուր ժողովի կամ կուսակցական կոմիտեի կողմից վտարվելու որից հետացվում և կուսակցական աշխատանքից։ Կուսակցությունից վտարված անդամների մասին հրապարակվում և կուսակցական մամուլում, վտարման պատճառի մատնանշումով։

9. Համկ(բ)կ Կենտկոմի պարբերական վորոշումներով կատարվում են զտումներ՝ կուսակցություն սիստեմատիկ կերպով մաքրելու համար՝

դասակարգայնորեն խորթ և թշնամի տարրերից.

յերկերեսանիներից, վորոնք խաբում են կուսակցությանը, թաղցնում են նրանից իրենց իսկական հայացքները և վիժեցնում

են կուսակցության քաղաքականությունը.

կուսակցության ու պետության յուրաքանչյուր կարգապահությունը բացահայտ կամ քողարկված ձևով խախտողներից.

բուրժուական տարրերի հետ սերտաճող այլասերվածներից.

կարիերիստներից, մորթապաշտներից և բյուրոկրատացած տարրերից.

բարոյապես քայքայվածներից, որոնք իրենց անվայելուչ վարքագծով ոչնչում են կուսակցության արժանապատվությունը, արատավորում են կուսակցության դրոշը.

պասսիվներից, որոնք չեն կատարում կուսակցության անդամի պարտականությունները և չեն յուրացրել կուսակցության ծրագիրը, կանոնագրությունը և կուսակցության վորոշումները։

II
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՈՒԹՅԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

10. կուսակցության մեջ մտնել ցանկա-

ցող բոլոր անձինք անցնում են թեկնածուական ստաժ, վորի նպատակն և նրանց հիմնավորապես ծանոթացնել կուսակցության գրաքրին, կանոնագրության ու տակտիկային և ստուգել թեկնածուի անձնական հատկությունները։

11. Թեկնածու ընդունելու կարգը (կատեգորիաների բաժանելը, յերաշխավորությունների բնույթը և նրանց ստուգումը, նիստակերպության վորոշումը ընդունելության մասին և կուսկոմի կողմից հաստատվելը) բոլորովին նույնն և, ինչ վոր կուսակցության անդամ ընդունելիս։

12. Թեկնածուական ստաժ սահմանվում է առաջին կատեգորիայի համար մի տարի, ինքնուրույն, յերրորդ և չորրորդ կատեգորիաների համար՝ յերկու տարի։

Ծանոթություն.— Այլ կուսակցություններից յելածները, անկախ իրենց տոցիալական դրությունից, անցնում են թեկնածուական յեռամյա ստաժ։

13. Կուսակցության անդամության թեկնածուները մասնակցում են այն կազ-

մակերեսության ժողովներին, վորին նրանք պատկանում են, խորհրդակցական ձայնի իրավունքով։

14. Թեկնածուները մուծում են տվյալական անդամավճար տեղական կուսակցական կոմիտեի դրամարկղը։

III

ՀԱՄԱԿՐՈՂՆԵՐԻ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

15. Կուսակցությանն ամենամոտ անկուսակցական ակտիվիստներին, վորոնք գործով— արտադրության մեջ ցույց են տվել իրենց նվիրվածությունը կուսակցությանը, բայց դեռ նախապատրաստված չեն կուսակցության մեջ ընդունվելու համար, Համկ(բ)Կ շուրջը կազմակերպելու նպատակով՝ սկզբնական կուսակցական կազմակերպություններին կից ստեղծվում են Համկ(բ)Կ համակրողների խմբակները, վորոնք անպայման յենթարկվում են կուսակցության որգանների բոլոր վորոշումներին։

16. Համակրողների խմբակների մեջ ընդունելությունը կատարվում և գործարա-

նային, հիմնարկային և այլ կուսակցական կոմիտեների, ՄՏԿայանների, խորհրդատեսությունների և յերկաթուղային տրանսպորտի քաղբաժինների վորոշումներով, կուսակցության յերկու անդամի յերաշխավորությամբ։

17. Համկ(բ)Կ համակրողների խմբակներում կազմակերպվածները պարտավոր են հաճախել բոլոր կուսակցական դոնբաց ժողովները, վորտեղ նրանք ոգտվում են խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, ակտիվորեն պայքարել կուսակցության և կառավարության վորոշումների կատարման համար, կուսակցական կազմակերպությունների ղեկավարությամբ սիստեմատիկ կերպով աշխատել իրենց գաղափարական-քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու համար։

IV

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ ՄԱՍԻՆ

18. Կուսակցության կազմակերպական կառուցվածքի ղեկավար սկզբունքը դեմո-

A I/9894

կրատական ցենտրալիզմն է, որը նշանակում է՝

ա) կուսակցության բոլոր ղեկավար որգանների ընտրականություն՝ վերից վար.

բ) կուսակցական որգանների պարբերական հաշվետվություն իրենց կուսակցական կազմակերպությունների առաջ.

գ) կուսակցական խիստ կարգապահություն և փոքրամասնության յենթարկվելը մեծամասնության.

դ) բարձրագույն որգանների վորոշումների անպայման պարտադիր լինելը ստորին որգանների և կուսակցության բոլոր անդամների համար։

19. Կուսակցությունը կառուցվում է դեմոկրատական ցենտրալիզմի հիմունքներով ըստ տերիտորիալ – արտադրական հատկանիշի. վորևե շրջան սպասարկող կազմակերպությունը վերադաս և համարվում տվյալ շրջանի մի մասն սպասարկող բոլոր կազմակերպությունների նկատմամբ, կամ վորևե արտադրության ճյուղի... կառավարչության ամբողջ ճյուղն սպասարկող

ՊՈՒՆԴԱՍԱՆԱՍ ԿՈՂՄԻՍ
ԱԿԱԴԵՄԻՍՏ

կազմակերպությունը վերադաս և համար-
վում ավելի ճյուղի մասերն ապատարկող
բոլոր կազմակերպությունների նկատմամբ։

20. Կուսակցական բոլոր կազմակեր-
պություններն ավտոնոմ են տեղական հար-
ցերը լուծելիս, վերջավով այդ վորոշում-
ները չեն հակասում կուսակցության վորո-
շումներին։

21. Ցուրաքանչյուր կազմակերպության
բարձրագույն գնիավոր որգանն և ընդհան-
ուր ժողովը, կոնֆերենցիան կամ համա-
գումարը։

22. Ընդհանուր ժողովը, կոնֆերենցիան
կամ համագումարն ընտրում են կոմիտե,
վորը նրանց գործադիր որգանն և և գնիավ-
որում և կազմակերպության ամբողջ ընթ-
ացիկ աշխատանքը։

23. Կուսակցության կազմակերպման
գլխավոր հետևյալն է՝

ա) ԽՍՀՄ տերիտորիա— Համամիութ-
յունական համագումար— Համկ(բ)Կ Կենտ-
կոմ.

բ) մարզեր, յուրքներ, հանրապետաս-

թյուններ— մարզային, յերկրային կոնֆերենցիաներ, ազգային կոմկուսների համագումարներ — մարզկոմներ, յերկրկոմներ, ազգային կոմկուսների կենտկոմներ։

գ) քաղաքներ, շրջաններ—քաղաքային ու շրջանային կոնֆերենցիաներ— քաղաքային ու շրջանային կոմխորհներ.

դ) ձեռնարկություններ, գյուղեր, կոլտնտեսություններ, ՄՏԿայաններ, կարմիր բանակային զորամասեր, հիմնարկներ— սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունների ընդհանուր ժողովներ, կոնֆերենցիաներ— սկզբնական կուսակցական կոմիտեներ (գործարանային կուսկոմիտե, ֆաբրիկային կուսկոմիտե, կարմիր բանակային զորամասի կուսբյուրո և այլն)։

24. Ցենզարկման, հաշվառվության, կուսակցական վարչումների ընթացքի ու վիճակի կարգը (վերադաս ինստանցիայից դեպի ստորին ինստանցիա)— Համամիութենական համագումար, Համկ(բ)Կ Կենտկոմ, մարզային – յերկրային կոնֆերենցիա, ազգային կոմկուսների կոնֆերեն-

ցիա կամ համապատասխանաբար, մարզային, յերկրային կոմիտե, ազգային կոմկուսի կենտկոմ, քաղաքային – շրջանային կոնֆերանս, քաղաքային – շրջանային կոմիտե և այլն։

25. Կուսակցական գիրև կոմիտեներն ու վարչություններն իրագործելու (և խորհրդային – անտեսական արդյունաբերում ու ստորին կազմակերպություններում դրանց կատարումն ստուգելու) նպատակով գործնական աշխատանք կատարելու համար՝ մարզկոմներում, յերկրկոմներում, ազգային կոմկուսների կենտկոմներում, և Համկ(բ)Կ Կենտկոմում ստեղծվում են ամբողջական արտադրական – ճյուղային բաժիններ։

Համկ(բ)Կ Կենտկոմում՝

ա) Գյուղատնտեսական, բ) Արդյունաբերական, գ) Տրանսպորտային, դ) Պլանային – Ֆինանսա – առևտրական, յե) Քաղաքական – վարչական, զ) Ղեկավար կուսորգանների, ե) Կուլտուրայի և լենինիզմի պրոպագանդի, ը) Մարքսի–Ենգելսի–Լենինի

ինստիտուտ (ինչպես և 2 սեկտոր՝ Գործերի կառավարչություն և Հասուկ)։

Մարզկոմներում – յերկրկոմներում և ազգային կոմկուսների կենտկոմներում՝

ա) Գյուղատնտեսական, բ) Արդյունաբերական – տրանսպորտային, գ) Մորհրդային – առևտրական, դ) Կուլտուրայի և լենինիզմի պրոպագանդի, յե) Ընկավոր կառորդանների (քաղաքային ու շրջանային) և Հատուկ սեկտոր։

Յուրաքանչյուր արտադրական – ճյուղային բաժնում կենտրոնացվում է ամբողջ ճյուղի ամբողջ աշխատանքը՝ կազմակերպական–կուսակցական աշխատանք, կադրերի բաշխում ու պատրաստում, ագիտմասսայական աշխատանք, արտադրական պրոպագանդ, հսկողություն համապատասխան խորհրդային – տնտեսական որդանների և կուսակցական կազմակերպությունների կողմից կուսակցական վորոշումները կատարելու վրա։

26. Կուսակցության յուրաքանչյուր կազակերպություն վերջնականապես հաս-

ատամնելուց հետո երակունք ունի ունեն

ղում, յեթե նրանում ներկայացված և վերջին հերթական համագումարում ներկայացված կուսակցության բոլոր անդամների կեսից վոչ պակասը։

Կուսակցության համագումարի ներկայացուցչության նորմաները սահմանում է Կենտրոնական Կոմիտեն։

28. Այն դեպքում, յերբ Կենտրոնական Կոմիտեն 27-րդ կետում մատնանշված ժամանակամիջոցում չհրավիրի արտակարգ համագումար, արտակարգ համագումարի հրավիրումը պահանջող կազմակերպությունները իրավունք ունեն ստեղծելու կազմակերպական կոմիտե, վորն ազատվում է Կենտրոնական Կոմիտեի իրավունքներով արտակարգ համագումար հրավիրելու հարցում։

29. Համագումարը՝

ա) լսում և հաստատում է Կենտրոնական Կոմիտեի, Կուսակցական Վերահսկողության Հանձնաժողովի, Կենտրոնական Վերտուգիչ Հանձնաժողովի և այլ կենտրոնական կազմակերպությունների հաշվետվությունները։

բ) վերանայում և ճշգրտում և կառավարության ծրագիրն ու կանոնադրությունը.

գ) վերաշխում և կառավարության ստատուտիկան գործն ընթացիկ քաղաքականության հիմնական հարցերի վերաբերյալ.

դ) ընտրում և կենտրոնական կոմիտեն, Գլխավոր վերահսկողության հանձնաժողով, կենտրոնական վերաստուգիչ հանձնաժողով և նշում է Սարհրդային վերահսկողության հանձնաժողովի կազմը՝ ՍՍՀՄ կենտգործկոմի և ժողկոմխորհի հաստատումը ներկայացնելու համար;

30. Կենտրոնական Կոմիտեն և մյուս կենտրոնական կազմակերպություններն ընտրվում են համագումարի սահմանած կարգով։ Կենտրոնական Կոմիտեի անդամների հեռանալու դեպքում, կենտկոմի կազմը լրացվում է համագումարի ընտրած թեկնածուներից՝ համագումարի սահմանած կարգով։

31. Կենտրոնական Կոմիտեն առնվազն մի ալենար նիստ է ունենում 4 ամիսը մեկ

անդամ։ Կենտկոմի պլենումների նիստերում Կենտկոմի անդամության թեկնածուները ներկա չեն լինում խորհրդակցական ձայնի իրավունքով։

32. Կենտրոնական Կոմիտեն կազմակերպում և քաղաքական աշխատանքի համար— Քաղաքական բյուրո, կազմակերպական աշխատանքի ընդհանուր ղեկավարման համար— Կազմակերպական բյուրո և կազմակերպական ու գործադիր բնույթ կրող ընթացիկ աշխատանքի համար — Քարտուղարություն։

33. Կենտրոնական Կոմիտեն համադումարների միջև ընկած ժամանակամիջոցում ղեկավարում և կուսակցության ամբողջ աշխատանքը, ներկայացնում և կուսակցությունը՝ այլ կուսակցությունների, կազմակերպությունների և հիմնարկների հետ ունեցած հարաբերություններում, կազմակերպում և կուսակցության զանազան հիմնարկներ և ղեկավարում և նրանց գործունեությունը, նշանակում և կենտրոնական օրգանների խմբագրությունները, վ-

ցանք աշխատում են նրա վերահսկողության տակ, և հաստատում է տեղական խորհրդ կազմակերպությունների կուսակցական ղեկավարների խմբագրիչներին, կազմակերպում և ղեկավարում է հասարակական նշանակություն ունեցող ձեռնարկությունները, բաշխում է կուսակցության ուժերն ու միջոցները և վարում է կենտրոնական դրամարկղը։

Կենտրոնական Կոմիտեն ուղղություն է տալիս կենտրոնական խորհրդային և հասարակական կազմակերպությունների աշխատանքին՝ նրանցում յեղած կուսակցական խմբակների միջոցով։

34. Բոլշևիկյան ղեկավարությունն ու քաղաքական աշխատանքն ուժեղացնելու նպատակով, Կենտրոնական Կոմիտեն իրավունք ունի ստեղծել քաղաքական բաժիններ և ղեկել Կենտկոմի կուսակցական կազմակերպիչներ սոցիալիստական շինարարության հետ մնացող այն ճակատամասերում, որոնք առանձնապես կարևոր նշանակություն են ստանում ժողովրդական տնտե-

ության ու ամբողջ յերկրի համար, ինչպես նաև, յերբ քաղաքական բաժինները կատարում են իրենց հարվածային խնդիրները՝ վերածելով դրանք արտադրական-տերիտորիալ հատկանշով կառուցված սովետական կուսակցական որդաններին։

Քաղբաժիններն աշխատում են համապատասխան արտադրական կուսակցական կոմիտեների իրավունքներով և ղեկավարվում են անմիջականորեն Համկ(բ)կ Կենտկոմի կողմից Կենտկոմի արտադրական-ճյուղային բաժինների միջոցով, կամ հատկապես կազմակերպված քաղվարչությունների ու քաղսեկտորների միջոցով։

35. Կենտրոնական Կոմիտեն պարբերաբար իրադեկ և դարձնում կուսակցական կազմակերպություններին իր աշխատանքի մասին։

36. Կուսակցական Վերահսկողության Հանձնաժողովը՝

ա) վերահսկում և կուսակցության և Համկ(բ)կ Կենտկոմի վորոշումների կատարումը.

բ) պատասխանատվության և կանչում կուսակցական կարգապահությունը խախտող մեղավորներին.

գ) պատասխանատվության և կանչում կուսակցական ետիկան խախտող մեղավորներին։

37. Կենտրոնական Վերստուգիչ Հանձնաժողովը վերստուգում է՝ ա) գործերի ընթացքի արագությունն ու ճշտությունը կուսակցության կենտրոնական որգաններում և Համկ(բ)Կ Կենտկոմի քարտուղարության ապարատի կանոնավորությունը. բ) Համկ(բ)Կ Կենտկոմի դրամարկղը և ձեռնարկությունները։

VI

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՑԵՐԿՐԱՅԻՆ— ՄԱՐԶԱՅԻՆ— ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

38. Մարզային — յերկրային — հանրապետական կուսակցական կազմակերպության բարձրագույն որգանն և մարզային—

յերկրային կուսակցական կոնֆերենցիան կամ ազգային կոմկուսի համագումարը, իսկ դրանց միջև ընկած ժամանակամիջոցում՝ մարզային – յերկրային կոմիտեն, ազգային կոմկուսի կենտկոմը։ Իրենց գործունեության մեջ նրանք ղեկավարվում են Համամիութենական Կոմունիստական Կուսակցության և նրա ղեկավար օրգանների ընդհանուր վորոշումներով։

39. Հիրթական յերկրային – մարզային կոնֆերենցիան կամ ազգային կոմունիստական կուսակցությունների համագումարը հրավիրում է յերկրային – մարզային կոմիտեն — ազգային կոմկուսի կենտկոմը՝ մեկ ու կես տարին մի անգամ, իսկ արտակարգ կոնֆերենցիան կամ համագումարը հրավիրվում է յերկրային – մարզային կոմիտեի — ազգային կոմկուսի կենտկոմի վորոշմամբ կամ մարզի – յերկրի – հանրապետության մեջ մտնող կազմակերպությունների անդամների ընդհանուր թվի 1/3-ի պահանջով։

Յերկրային – մարզային կոնֆերենցիա-

յին, ազգային կոմկուսի համագումարի ներկայացուցչության նորմաները սահմանում է յերկրային – մարզային կոմիտեն— ազգային կոմկուսի կենտկոմը։

Յերկրային–մարզային կոնֆերենցիան, ազգային կոմկուսի համագումարը լսում ու հաստատում է յերկրային – մարզային կոմիտեյի— ազգային կոմկուսի կենտկոմի, Վերստուգիչ հանձնաժողովի և յերկրային ու մարզային այլ հիմնարկների հաշվետու զեկուցումները, քննարկում է յերկրի–մարզի կամ հանրապետության կուսակցական, խորհրդային, տնտեսական, արհմիութենական աշխատանքի հարցերը և ընտրում է յերկրային – մարզային կոմիտե (հանրապետություններում՝ ազգային կոմկուսի կենտկոմ), Վերստուգիչ հանձնաժողով և կուսակցության Համամիութենական համագումարի պատգամավորներ։

40. Յերկրային – մարզային կոմիտեն, իսկ հանրապետություններում՝ ազգային կոմկուսի կենտկոմը, ընթացիկ աշխատանքի համար ընտրում է համապատասխան գրը-

Ծաղիր որդաններ՝ 11 հոգուց վերջ ավելի կազմով, վորոնք հաստատվում են Համկ(բ) Կենտկոմի կողմից, և յերկու քարտուղար՝ առաջին և յերկրորդ։ Քարտուղարների համար պարտադիր է առնվազն 12 տարվա կուսակցական ստաժ։

41. Յերկրային – մարզային կոմիտեն – ազգային կոմկուսի Կենտկոմը կազմակերպում և կուսակցության զանազան հիմնարկները՝ յերկրի – մարզի – հանրապետության սահմաններում, ղեկավարում և նրանց գործունեությունը, նշանակում և յերկրային-մարզային կուսակցական որդանի խմբագրությունը, վորն աշխատում է նրա վերահսկողության տակ, ղեկավարում և արտակուսակցական կազմակերպություններում յեղած կուսակցական խմբակները, կազմակերպում և ղեկավարում է իր այն ձեռնարկությունները, վորոնք ընդհանուր նշանակություն ունեն մարզի–յերկրի–հանրապետության համար, իր կազմակերպության սահմաններում բաշխում և կուսակցության ուժերն ու միջոցները և վարում

և յերկրային – մարզային– հանրապետական կուսակցական ղրամարկղը։

42. Յերկրային–մարզային կոմիտեյի–ազգային կոմկուսի կենտկոմի պլենումը հրավիրվում և առնվազն յերեք ամիսը մեկ անգամ։

43. Յերկրների ու հանրապետությունների կազմի մեջ մտնող ազգային և այլ մարզերի ու ինքնավար հանրապետությունների կուսակցական կազմակերպությունները աշխատում են յերկրային կոմիտեների — ազգային կոմկուսների կենտկոմների ղեկավարությամբ և իրենց ներքին կյանքում ղեկավարվում են այն ղրույթներով, վոր շարադրված են կուսակցության կանոնադրության VI գլխում յերկրային, մարզային և հանրապետական կազմակերպությունների մասին։

VII

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՈՒ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ (ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ) ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

44. Քաղաքային – շրջանային կուսակցական կոնֆերենցիան հրավիրվում է քաղաքային–շրջանային կոմիտեի կողմից վոչ պակաս, քան տարեկան մի անգամ, արտակարգ կոնֆերենցիան՝ քաղաքային–շրջանային կոմիտեի վորոշումով կամ քաղաքային–շրջանային կազմակերպության մեջ մտնող կազմակերպությունների անդամների ընդհանուր թվի 1/3–ի պահանջով։

Քաղաքային – շրջանային կոնֆերենցիան լսում և հաստատում է քաղաքային–շրջանային կոմիտեի, վերստուգիչ հանձնաժողովի ու քաղաքային – շրջանային այլ հիմնարկների հաշվետվությունները, ընտրում է քաղաքային – շրջանային կոմիտե, վերստուգիչ հանձնաժողով և յերկրային–մարզային կոնֆերենցիայի կամ ազգային կոմկուսի համագումարի պատգամավորներ։

45. Քաղաքային կոմիտեյի քարտուղարի համար պարտադիր է տասնամյա կուսակցական ստաժ, իսկ շրջանային կոմիտեյի քարտուղարի համար՝ յոթնամյա կուսակցական ստաժ։ Քաղաքային և շրջանային կոմիտեների քարտուղարներին հաստատում է մարզկոմը, յերկրկոմը կամ ազգային կոմկուսի Կենտկոմը։

46. Քաղաքային — շրջանային կոմիտեն ընտրում է 5—7 հոգուց բաղկացած բյուրո, կազմակերպում ու հաստատում է սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունները ձեռնարկություններում, խորհտնտեսություններում, ՄՏԿայաններում, կոլտնտեսություններում և հիմնարկներում, վարում է բոլոր կոմունիստների ցուցակագրումը, կազմակերպում է կուսակցության զանազան հիմնարկները քաղաքի ու շրջանի սահմաններում և ղեկավարում է նրանց գործունեությունը, նշանակում է քաղաքային — շրջանային կուսակցական որգանի խմբագրին, վորն աշխատում է նրա ղեկավարությամբ ու

վերահսկողությամբ, ղեկավարում է արտակուսակցական կազմակերպությունների կուսակցական խմբակներին, կազմակերպում և համաքաղաքային, շրջանային նշանակություն ունեցող իր ձեռնարկությունները, քաղաքի և շրջանի սահմաններում բաշխում է կուսակցության ուժերն ու միջոցները և վարում է քաղաքային-շրջանային դրամարկղը։ Քաղաքային – շրջանային կոմիտեն յերկրային – մարզային կոմիտեին—ազգային կոմկուսի Կենտկոմին հաշվետվություն և ներկայացնում իր գործունեության մասին՝ Համկ(բ)Կ Կենտկոմի սահմանած ժամկետներում և ձևով։

47. Խոշոր քաղաքներում Համ Կ (բ) Կ Կենտկոմի թույլտվությամբ ստեղծվում են քաղաքային կոմիտեին յենթակա ռայոնական կազմակերպություններ։

VIII
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

48. Կուսակցության հիմքն են կազմում սկզբնական կուսակցական կազմակերպու-

Թյունները։ Սկզբնական կուսակցական կազմակերպություններն ստեղծվում են ֆաբրիկաներում, գործարաններում, խորհանոցներում և տնտեսական այլ ձեռնարկություններում, կոլտնտեսություններում, ՄՏԿայաններում, կարմիր բանակային զորամասերում, գյուղերում, հիմնարկներում և այլն, յերբ կա կուսակցության առնվազն յերեք անդամ։ Այն ձեռնարկություններում, կոլտնտեսություններում, հիմնարկներում և այլն, վորտեղ կուսակցության անդամների թիվը յերեքից պակաս է, ստեղծվում են թեկնածուական կամ կուսակցական – կոմյերիտական խմբակներ, վորոնց գլխավորում է շրջկոմների, քաղկոմների կամ քաղբաժինների կողմից ղեկավարած կուսկազմակերպիչը։ Սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունները հաստատում են շրջանային կամ քաղաքային կոմիտեները կամ համապատասխան քաղբաժինները։

49. Մոչոր ձեռնարկություններում, հիմնարկներում, կոլտնտեսություններում և

այլն, վորոնք ունեն մեծ թվով կոմ-որատներ (100 հազարից մինչև 3000 և ավելի), ամբողջ ձեռնարկությունը, հիմնարկությունը և այլն ընդգրկող ընդհանուր սկզբունական կուսակցական կազմակերպության ներսում, յուրաքանչյուր առանձին դեպքում՝ շրջկոմի – քաղկոմի կամ համապատասխան քաղբաժնի հաստատմամբ՝ կարող են կազմակերպվել կուսակցական կազմակերպություններ ըստ ցեխերի, աշխատամասերի, բաժինների և այլն։ Ցեխային, աշխատամասային և այլ կազմակերպությունների ներսում իրենց հերթին կարող են ստեղծվել կուսակցական խմբակներ՝ ըստ ձեռնարկության բրիգադների, ագրեգատների և այլն։

60. Սկզբունական կուսակցական կազմակերպությունը բանվորական և գյուղացիական մասսաներին կապում է կուսակցության ղեկավար օրգանների հետ։ Նրա խնդիրն է՝

1) ագիտացիոն և կազմակերպական աշխատանք կատարել մասսաների մեջ հանուն

կուսակցության լոզունգների ու վորոշումների.

2) ներգրավել համակրողներ ու նոր անդամներ և նրանց տալ քաղաքական դաստիարակություն.

3) ոժանդակել շրջկոմին – քաղկոմին կամ քաղբաժնին՝ նրա ամենորյա կազմակերպական և ագիտացիոն աշխատանքում.

4) մոբիլիզացիայի յենթարկել մասսաներին ձեռնարկություններում, խորհտնտեսություններում, կոլտնտեսություններում և այլն՝ կատարելու արտադրական պլանը, ամրացնելու աշխատանքային կարգապահությունը և զարգացնելու հարվածայնությունը.

5. պայքար մղել ձեռնարկություններում, խորհտնտեսություններում, կոլտնտեսություններում թափթփվածության և գործն անտնտեսաբար վարելու դեմ, ամենորյա հոգատարություն ցուցց տալ բանվորների ու կոլտնտեսականների կենցաղային պայմանները բարելավելու համար.

6) վորպես կուսակցական որգան՝ ակ-

տիվ կերպով մասնակցել յերկրի քաղաքական ու տնտեսական կյանքին։

51. Ընթացիկ աշխատանքը վարելու համար սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունն ընտրում և կուսակցական կոմիտե (ֆաբկուսկոմ, գործկուսկոմ և այլն) 11 հոգուց վոչ ավելի կազմով, մի տարի ժամանակով, իսկ ցեխային կազմակերպությունն ընտրում և կուսակցական կազմակերպիչ, վորին հաստատում և սկզբնական կուսակցական կոմիտեն։

15 հոգուց պակաս անդամ և թեկնածու ունեցող կուսակցական կազմակերպություններում կուսակցական կոմիտեներ չեն ստեղծվում, այլ ընտրվում են կուսակցական կազմակերպիչներ։

Սկզբնական կուսակցական կոմիտեներում, վորոնք միավորում են կուսակցության վոչ ավելի քան 100 անդամ, կուսակցական աշխատանքը վարում են, վորպես կանոն, արտադրության մեջ աշխատելուց չազատված աշխատողները։ Մինչև 1000 կուսանդամ ընդգրկող կուսակցական կոմի-

տեղերում պետք է աշխատեն արտադրության մեջ աշխատելուց ազատված 2—3 վճարովի աշխատողներ։ Մինչև 3000 և ավելի անդամ ընդգրկող կուսկոմիտեներում կարող են աշխատել արտադրությունից ազատված 4—5 ընկերներ։

Սկզբնական կուսակցական կոմիտեների քարտուղարների համար պարտադիր է առնվազն 3-ամյա կուսակցական ստաժ, իսկ կուսկոմսեկրետարների համար՝ 2-ամյա կուսակցական ստաժ։

IX

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԿՈՒՍԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

52. Կարմիր բանակի, Կարմիր նավատորմի և ավիացիայի կուսակցական աշխատանքի ընդհանուր ղեկավարությունն իրականացնում է ԲԳԿԲ Քաղաքական վարչությունը, որն աշխատում է Համկ(բ)կ Կենտկոմի ռազմական բաժնի իրավունքով։ ԲԳԿԲ Քաղվարչությունն իր ղեկավարությունը կեն-

ստորածում և իր կողմից նշանակվող քաղ-
բաժինների, զինկոմների և համապատաս-
խան բանակային կոնֆերենցիաներում ըն-
տրվող կուսակցական հանձնաժողովների
միջոցով։

Կարմիր բանակի, նավատորմի և ա-
վիացիայի կուսկազմակերպությունները աշ-
խատում են Համկ(բ)կ կենտկոմի հաստա-
տած հատուկ հրահանգի հիման վրա։

53. Ջկրուգների, նավատորմների ու
բանակի քաղբաժինների պետերի համար
պարտադիր և 10-ամյա կուսակցական
ստաժ, դիվիզիաների և բրիգադների
քաղբաժինների պետերի համար՝ 6-ամյա
կուսակցական ստաժ։

54. Քաղորգանները պարտավոր են
սերտ կապ պահպանել տեղական կուսակ-
ցական կոմիտեների հետ՝ քաղորգանների
ղեկավարների և զինկոմների (քաղբաժնի
գծով ողնականների) մշտական մասնակցու-
թյամբ տեղական կուսակցական կոմիտե-
ներում, ինչպես նաև կուսկոմիտեներում
քաղորգանների պետերի և զինկոմների

(քաղաքական դծով ուղնականներին) զեկուցումները զորամասերում կատարվող քաղաքաշխատանքի մասին սիստեմատիկաբար լսելու միջոցով։

X

ԱՐՏԱԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

55. Արտակուսակցական խորհրդային, արհմիութենական, կոոպերատիվ և այլ մասսայական կազմակերպությունների բոլոր համագումարներում, խորհրդակցություններում և ընտրովի որդաններում, վորտեղ կա կուսակցության առնվազն յերեք անդամ, կազմակերպվում են կուսակցական խմբակները, վորոնց խնդիրն և բազմակողմանիորեն ուժեղացնել կուսակցության ազդեցությունը և կիրառել նրա քաղաքականությունն արտակուսակցական միջավայրում, ամրապնդել կուսակցական ու խորհրդային յերկաթե կարգապահությունը, պայքար մղել բյուրոկրատիզմի դեմ,

ստուգել կուսակցական ու խորհրդային գիրեկտիվների կատարումը։

Խմբակն ընթացիկ աշխատանքի համար ընտրում է քարտուղար։

56. Խմբակները, անկախ իրենց նշանակությունից, ամբողջովին յենթարկվում են համապատասխան կուսկազմակերպություններին (Համկ(բ)Կ Կենտկոմ, յերկրկոմ, մարզկոմ, ազգային կոմկուսի Կենտկոմ, քաղկոմ, շրջկոմ)։ Խմբակները բոլոր հարցերում պարտավոր են խստիվ և անշեղ կերպով հետևել կուսակցական ղեկավար կազմակերպությունների վորոշումներին։

XI

ՆԵՐԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՑԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

57. Կուսակցական քաղաքականության հարցերի ազատ և գործարար քննարկումն առանձին կազմակերպություններում կամ ամբողջ կուսակցության մեջ կուսակցության յուրաքանչյուր անդամի անկասկածելի

Իրավունքն է, որը բղխում է ներկուսակցական դեմոկրատիայից։ Մի մեծ ներկուսակցական դեմոկրատիայի հիման վրա հնարավոր է ծավալել բոլշևիկյան ինքնաքննադատությունը և ամրացնել կուսակցական կարգապահությունը, որը պետք է լինի գիտակցական և ոչ մեխանիկական։ Սակայն լայն դիսկուսիան, մանավանդ համամիութենական մասշտաբի դիսկուսիան կուսակցական քաղաքականության հարցերի շուրջը, պետք է այնպես կազմակերպված լինի, որ նա չհանդիցնի աննշան փոքրամասնության փորձերին՝ իր կամքը փաթաթելու կուսակցության հակա մեծամասնության վզին, կամ ֆրակցիոն խմբավորումներ կազմակերպելու փորձերին, որոնք ջլատում են կուսակցության միասնությունը, պառակտում առաջացնելու փորձերին, որոնք կարող են յուրացնել պրոլետարիատի դիկտատուրայի ուժն ու տոկունությունը, ի ուրախություն բոնվոր դասակարգի թշնամիներին։ Ուստի համամիութենական մասշտաբի լայն դիսկուսիան կարող է ան-

հրաժեշտ համարվել միայն այն դեպքում, յեթե՝ ա) այդ անհրաժեշտությունն ընդունում են մարդային կամ հանրապետական մասշտաբի առնվազն մի քանի տեղական կուսակցությունները, բ) յեթե կենտկոմի ներսում բավականաչափ հաստատուն մեծամասնություն չկա կուսակցական քաղաքականության կարևորագույն հարցերի շուրջը, գ) յեթե, չնայած կենտկոմում վորոշ տեսակետի վրա կանգնած հաստատուն մեծամասնության գոյության, այնուամենայնիվ կենտկոմն անհրաժեշտ է համարում կուսակցության մեջ դիսկուսիոն քննարկում կատարելու միջոցով ստուգել իր քաղաքականության ճիշտ լինելը։ Մի-միայն այս պայմանները կատարելու դեպքում կարելի յե ապահովել կուսակցությունը՝ հակակուսակցական տարրերի կողմից ներկուսակցական դեմոկրատիան չարաբկելուց, միմիայն այդ պայմաններով կարելի յե վստահ լինել, վոր ներկուսակցական դեմոկրատիան ոգուտ կրելի պտղի և չի ոգտագործվի ի մեռաս կուսակցության ու բանվոր դասակարգի։

58. Կուսակցության միասնության պահպանումը, անողոք կռիվը ֆրակցիոն պայքարի ու պառակտման ամենաչնչին փորձերի դեմ, կուսակցական ու խորհրդային խստագույն կարգապահությունը հանդիսանում են կուսակցության բոլոր անդամների, բոլոր կուսակցական կազմակերպությունների առաջնագույն պարտականությունը։

Կուսակցության մեջ և ամբողջ խորհրդային աշխատանքում խիստ կարգապահություն կիրառելու և ամեն տեսակ ֆրակցիոնականության վերացումով առավելագույն միասնության հասնելու համար համկ(բ)կ Կենտկոմն իրավունք ունի՝ կարգապահությունը խախտելու կամ թեև ֆրակցիոնականությունը վերստեղծելու կամ թույլ տալու դեպքում՝ կիրառել կուսակցական տուժի բոլոր միջոցները, ընդհուպ մինչև կուսակցությունից վտարելը, իսկ Կենտկոմի անդամների նկատմամբ՝ թեկնածուների շարքը փոխադրելը և վերջապես ծայրահեղ միջոց՝ կուսակցությունից վտարելը։ Կենտկոմի անդամների, Կենտկոմի անդա-

մության թեկնածուների և Կուսակցական Վերահսկողության Հանձնաժողովի անդամների նկատմամբ այդպիսի ծայրահեղ միջոց կիրառելու պայմանը պետք է լինի կենտկոմի պլենումի դումարումը, որին հրավիրվում են կենտկոմի անդամության բոլոր թեկնածուները և Կուսակցական Վերահսկողության Հանձնաժողովի բոլոր անդամները։ Եթե կուսակցության ամենապատասխանատու ղեկավարների այդպիսի ընդհանուր ժողովը ձայների յերկու յերրորդով անհրաժեշտ կդտնի կենտկոմի կամ Կուսակցական Վերահսկողության Հանձնաժողովի անդամներին փոխադրել թեկնածուների շարքը կամ վտարել կուսակցությունից, ապա այդ միջոցը պետք է իրագործվի անհապաղ։

59. Կուսակցական և խորհրդային կենտրոնների վորոշումները պետք է կատարվեն արագ ու ճշտիվ։ Բարձրագույն կազմակերպությունների վորոշումները չկատարելու և կուսակցության հասարակական կարծիքով հանցավոր ճանաչված այլ պանցանք-

ների հետևանքը կլինի—կազմակերպության համար՝ պարտավանք և ընդհանուր վերահսկողություն (կազմակերպության ցրումը), կուսակցության առանձին անդամների համար՝ պարտավանքի այս կամ այն ձևը (ինտեռն գնել, նկատողություն ունել և այլն), հրապարակային պարտավանք, ժամանակավորապես հեռացնել պատասխանատու կուսակցական և խորհրդային աշխատանքից, վտարել կուսակցությունից, վտարել կուսակցությունից՝ հաղորդելով դանցանքի մասին վարչական և դատական իշխանություններին։

60. Կուսակցության այն անդամները, որոնք հրաժարվում են Կուսակցական վերահսկողության Հանձնաժողովի հարցերին ճշտորեն պատասխանելուց, ոչոք և անհապաղ վտարվեն կուսակցությունից։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

61. *Կուսակցության և նրա կազմակերպությունների դրամական միջոցները գոյանում են անդամավճարներից, կուսակցության ձեռնարկությունների յեկամուտներից և այլ մուծումներից։*

62. *Կուսակցության անդամների և թեկնածուների համար սահմանվում են ամսական անդամավճարներ հետևյալ չափով։*

Մինչև	100 ռ	աշխատավարձ	ստաց.	վճարում են	ռ. 20 կ.	
101-ից	150 ռ	»	»	»	» 60	»
150-ից	200 »	»	»	»	» 1 ռ.—	»
201-ից	250 »	»	»	»	» 1 ռ. 50	»
251-ից	300 »	»	»	»	» 2 ռ.—	»
300-ից	բարձր մինչև 500 ռ.		»	»	2%	վատակի
500-ից	»		»	»	3%	

63. *Մուտքի վճարները գանձվում են թեկնածու ընդունվելիս՝ ստացվող աշխատավարձի 2 տոկոսի չափով։*

ԵՐԵՎԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Նշ
Ներածություն	3
1. Կուսակցության անդամների և նրանց պարտականությունների մասին	5
2. Կուսակցության անդամության թեկնածուների մասին	13
3. Համակրողների խմբակների մասին . .	15
4. Կուսակցության կազմակերպական կառուցվածքի մասին	16
5. Կուսակցության կենտրոնական կազմակերպությունների մասին	22
6. Կուսակցության տեղային — մարզային — հանրապետական կազմակերպությունների մասին	28
7. Կուսակցության քաղաքային ու շրջանային (գյուղական ու քաղաքային) կազմակերպությունների մասին	33
8. Կուսակցության սկզբնական կազմակերպությունների մասին	35
9. Կարմիր բանակի կուսկազմակերպությունների մասին	40
10. Արտակուսակցական կազմակերպությունների կուսակցական խմբակների մասին .	42
11. Ներկուսակցական դեմոկրատիայի և կուսակցական կարգապահության մասին . .	43
12. Կուսակցության դրամական միջոցների մասին	48

ՏՈՒՆՉԱՍԱՆԱԼԻ ... ԴԱՐԱՆ

ՎՐԻՊԱԿ

Եվ 8—9—րդ ա. վ. կուսակցության կարգալ՝
կուսակցական

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.
FL0046772

[104]

ԳԻՆԸ 30 ԿՈՊ.

418

A I 9894

УСТАВ
Всесоюзной Коммунистической Партии (большевиков)

Партиздат, Эривань 1934.